

Πίνακας Περιεχομένων

Α΄ Μέρος

Θέματα Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης

Α΄ Το πρόβλημα της Σχολικής Επίδοσης των μαθητών

1. Η άποψη της κοινής γνώμης για τη σχολική επίδοση 15
2. Η άποψη της επιστήμης για τη σχολική επίδοση 19
3. Το πρόβλημα των πτυχιούχων ΑΕΙ σήμερα στη χώρα μας 21
4. Ο κοινωνικός παράγοντας για τη σχολική επίδοση του παιδιού και για την πνευματική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξή του 25
5. Η επίδραση των προσδοκιών των γονέων και των εκπαιδευτικών στη σχολική επίδοση των μαθητών 29
6. Η λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη βελτίωση της σχολικής επίδοσης των κοινωνικά αδικημένων μαθητών 32

Β΄ Βασικοί παράγοντες της σχολικής επίδοσης

α΄ Η οικογένεια

1. Πώς η οικογένεια επηρεάζει την ψυχοπνευματική ανάπτυξη και τη σχολική επίδοση του παιδιού; 37
2. Η επίδραση της οικονομικής και πολιτιστικής κατάστασης της οικογένειας στη σχολική επίδοση και στην κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού 41
3. Ανάλυση των οικογενειακών παραγόντων στη σχολική πρόοδο του παιδιού 46
4. Η συγκυρία του πολιτιστικού και οικονομικού παράγοντα στη σχολική επίδοση του παιδιού 49
5. Τα αίτια της αδιαφορίας των παιδιών για το σχολείο 51

β΄ Το σχολείο

1. Η επίδραση του Νηπιαγωγείου στην κοινωνικοποίηση και στη σχολική επίδοση του παιδιού 56
2. Πού οφείλεται η διάθεση του παιδιού για γράμματα; 57
3. Η επίδραση του επιπέδου των σπουδών των γονέων στη σχολική επίδοση των παιδιών τους 61
4. Οι προσδοκίες των εκπαιδευτικών σημαντικός παράγοντας για τη σχολική επίδοση των μαθητών 62
α΄ Πώς ο εκπαιδευτικός μειώνει τη σχολική επίδοση των μαθητών; 66
β΄ Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τους απομονωμένους μαθητές που έχουν ιδιαίτερη ανάγκη από βοήθεια; 67
5. Η επίδραση των εσωσχολικών τεχνικών παραγόντων στη σχολική επίδοση των μαθητών 69
α΄ Η θέση του μαθητή μέσα στην τάξη 69
β΄ Η επίδραση της βαθμολογίας στη σχολική επίδοση του μαθητή 70
6. Η ανισότητα των δύο φύλων και ο ρόλος της εκπαίδευσης στην εξάλειψή της 71

Γ΄ Αναγκαία αντισταθμιστικά μέτρα

α΄ Γενικά αντισταθμιστικά μέτρα για της άνισες ευκαιρίες μάθησης

1. Η ανάγκη των αντισταθμιστικών μέτρων στη Δύση και στην Ανατολή 85
2. Η δυσκολία της εξάλειψης των εκπαιδευτικών ανισοτήτων 87
3. Η προτεραιότητα της άρσης των κοινωνικών ανισοτήτων για την άμβλυνση της εκπαιδευτικής ανισότητας 89

β' Συγκεκριμένα αντισταθμιστικά μέτρα για την άμβλυνση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων

1. Ενίσχυση των οικογενειών των χαμηλών κοινωνικών τάξεων	92
2. Σύνταξη προγραμμάτων αντισταθμιστικής αγωγής και εκπαίδευσης	94
3. Αναγκαίες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις	96
4. Βελτίωση της προσχολικής αγωγής και γενίκευσή της	97
5. Βελτίωση της Δημόσιας Εκπαίδευσης	98
6. Η ανάγκη ιδιαίτερου ενδιαφέροντος από την πολιτεία για τα κοινωνικά αδικημένα παιδιά	102
7. Το πρόβλημα των Φροντιστηρίων	105
8. Μερικές ακόμη εσωσχολικές βελτιώσεις	106
9. Η θαυματουργική συμπαθητική στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στους μαθητές τους κοινωνικά αδικημένους	110
10. Η προσωπικότητα του εκπαιδευτικού βασικός συντελεστής για τη σχολική επίδοση του μαθητή	113
11. Αναγκαία η αναβάθμιση της διδασκαλίας και της συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών προς τους μαθητές	115
<i>Βιβλιογραφία Α' - Γ' Κεφαλαίων</i>	125

Δ' Η γλώσσα ως παράγοντας της εκπαιδευτικής ανισότητας

1. Η διαφορά της γλώσσας των κοινωνικά αδικημένων μαθητών από τη γλώσσα του σχολείου	133
2. Οι διαφορές των προαναφερμένων γλωσσικών κωδίκων	135
3. Άλλες ερευνητικές διαπιστώσεις	138
4. Συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση της γλώσσας του κοινωνικά αδικημένου παιδιού	141
5. Η επίδραση της οικογένειας στη βελτίωση της γλώσσας του παιδιού	145
6. Η αποτελεσματική χρήση της γλώσσας	148
7. Η δυσλεξία και ο τρόπος της αντιμετώπισής της	151
<i>Βιβλιογραφία Δ' Κεφαλαίου</i>	162

<i>Βιβλιογραφία για τη δυσλεξία</i>	164
---	-----

Ε' Το πρόβλημα της αποτελεσματικής λειτουργίας του σχολείου

1. Η αποστολή του σύγχρονου σχολείου	165
2. Η αποδοτική λειτουργία του σχολείου	175
3. Η καλλιέργεια του δημοκρατικού πνεύματος στο σχολείο	176
4. Η ομάδα και η επιρροή της. Η σχολική τάξη ως ομάδα	178
5. Μερικοί βασικοί κανόνες αποτελεσματικής αγωγής	180
<i>Βιβλιογραφία Ε' Κεφαλαίου</i>	185

Β' Μέρος

**Η μη λεκτική επικοινωνία -
Η ερώτηση στη διδασκαλία**

Α' Η μη λεκτική ή μη γλωσσική επικοινωνία

1. Εισαγωγή στη μη λεκτική επικοινωνία	187
2. Οι σπουδαιότερες πηγές της λεκτικής επικοινωνίας	204
<i>Βιβλιογραφία Α' Κεφαλαίου</i>	231

Β' Η ερώτηση στη διδασκαλία και στην εξέταση

1. Η σημασία της ερώτησης στη διδασκαλία και είδη ερωτήσεων	233
2. Βασικά γνωρίσματα της σωστής ερώτησης	244

3. Η σωστή αντίδραση του εκπαιδευτικού στις ερωτήσεις των μαθητών προς αυτόν	253
5. Η σωστή αντιμετώπιση των μαθητικών απαντήσεων	255
<i>Βιβλιογραφία Β' Κεφαλαίου</i>	267

Γ' Μέρος

Θέματα αποτελεσματικής διδασκαλίας και καλύτερης μάθησης

Α' Το πρόβλημα της διδασκαλίας

1. Προϋποθέσεις αποδοτικής διδασκαλίας	269
2. Βασικά κριτήρια αποδοτικής διδασκαλίας	277
3. Παράγοντες επιτυχημένης διδασκαλίας	293
4. Ο εκπαιδευτικός	296

Β' Το πρόβλημα της μάθησης

1. Πώς ενισχύεται η διαδικασία της μάθησης	305
2. Μερικοί βασικοί παράγοντες της μάθησης:	311
α) Αρνητικοί	311
β) Θετικοί	312
1. Η καλλιέργεια της δημιουργικότητας των μαθητών	313
2. Ο αυτοέλεγχος του εκπαιδευτικού	314
<i>Βιβλιογραφία Γ' Μέρους</i>	318

Δ' Μέρος

Η γλώσσα

και η αποτελεσματική καλλιέργειά της

Α' Γλώσσα - σκέψη, προφορικός - γραπτός λόγος

1. Η σημασία της γλώσσας στην επικοινωνία	321
2. Η κοινωνικότητα της γλώσσας και οι λειτουργίες της	323
3. Η επίδραση της γλώσσας στη σκέψη	326
4. Η υπεροχή του προφορικού λόγου από το γραπτό	329
5. Η υποτίμηση του προφορικού λόγου από το σχολείο και το χρέος του	331
6. Η γλώσσα μαθαίνεται με τη χρήση της	335

Β' Γλώσσα και σχολείο

1. Η σημασία του λεξιλογίου στην καλή γλωσσική επικοινωνία	343
2. Η γλωσσική υστέρηση των παιδιών των χαμηλών κοινωνικο-οικονομικών τάξεων και η αντιμετώπισή της	345
α) Περιορισμένος κώδικας	345
β) Καλλιεργημένος κώδικας	346
3. Ο πρωταρχικός ρόλος του σχολείου στη θεραπεία της γλωσσικής υστέρησης	348
4. Ο σωστός τρόπος της γλωσσικής καλλιέργειας των μαθητών από τους εκπαιδευτικούς	354

Γ' Τρόποι μεθοδικής γλωσσικής καλλιέργειας

1. Οι μαθητικές εργασίες	361
2. Ο προφορικός λόγος βασικός παράγοντας στην καλλιέργεια της γλώσσας	362
3. Οι γλωσσικές ασκήσεις και ο στόχος τους	367
4. Η σημασία της μορφής του λόγου στην επικοινωνία και η καλλιέργεια της επικοινωνιακής δεξιότητας των μαθητών	371
5. Παραδείγματα ασκήσεων για τη γλωσσική καλλιέργεια των μαθητών	375

Βιβλιογραφία Δ΄ Μέρους	385
------------------------------	-----

Ε΄ Μέρος

Η αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών

Α΄ Η αξιολόγηση των μαθητών

1. Η έννοια και η σημασία της αξιολόγησης	389
2. Η αναγκαιότητά της	394
3. Τα είδη της αξιολόγησης	400
4. Εξωμαθητικοί παράγοντες της αξιολόγησης	407
5. Η επίδραση του εξεταστή στην αξιολόγηση	409
6. Ο σκοπός της αξιολόγησης	410
7. Οι παράγοντες της σωστής αξιολόγησης	411
8. Χαρακτηριστικά και εμπόδια της σωστής αξιολόγησης	413
9. Ο κύριος σκοπός των εξετάσεων	414
10. Η προφορική εξέταση	417
11. Οι παραδοσιακές εξεταστικές ερωτήσεις	419
12. Οι γραπτές εξετάσεις (πρόχειρα διαγωνίσματα και κανονικές γραπτές εξετάσεις) .	420
13 Οι νέες μέθοδοι αξιολόγησης	423
14. Μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα της παραδοσιακής αξιολόγησης	424
15. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των νέων μεθόδων αξιολόγησης	427
16. Γενική εκτίμηση των εξεταστικών ερωτήσεων και των δύο κατηγοριών	428
17. Παράγοντες, που επιδρούν στις εξετάσεις	431
18. Η αναθεώρηση του τρόπου της αξιολόγησης	432

Β΄ Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών

Κριτήρια για την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών για μια αποτελεσματική διδασκαλία	439
Βιβλιογραφία Ε΄ Μέρους	443